

بررسی تأثیر عملکرد شورایاران محلی در ارتقاء مشارکت عمرانی شهروندان (مطالعه موردی: منطقه دو کلانشهر تهران)

مهرداد فیروزبخت^۱، حسین سامانی پور^۲، سارا بهوندی^۳، مهدی خداداد^۴

^۱ دکترای مدیریت استراتژیک، دانشگاه صنایع و معادن البرز، کرج، ایران

^۲ دانشجوی مقطع دکترای مهندسی مکانیک، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

^۳ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد سمنان، سمنان، ایران

^۴ کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه گلستان، گرگان، ایران

چکیده

مشارکت، کلید اصلی توسعه و مدیریت برنامه‌های شهری شناخته شده و تحقق آن در عمل، نیازمند توافق عمومی در تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات اجرایی است. از این رو، امروزه مشارکت مردم در فرایند مدیریت شهری به شدت در مرکز توجه قرار گرفته است. با توجه به اهمیت مشارکت مردم در مدیریت مطلوب شهر، هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر عملکرد شورایاران محلی در ارتقاء مشارکت عمرانی شهروندان منطقه دو کلانشهر تهران می‌باشد. روش تحقیق حاضر توصیفی-تحلیلی و پیمایشی می‌باشد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از آزمون‌های ضریب همبستگی اسپیرمن، پیرسون و رگرسیون با استفاده از نرم‌افزار آماری Spss بهره‌گرفته شده است. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش شهروندان منطقه دو کلانشهر تهران می‌باشد که متناسب با حجم جامعه تعداد ۳۸۰ نمونه برای جامعه شهروندان به روش نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک تکمیل شده است. جمع‌بندی نتایج بدست آمده درخصوص بررسی رابطه بین عملکرد شورایاران محلی و مشارکت شهروندان نشان می‌دهد که بین این دو متغیر با در سطح معناداری ۹۹ درصد رابطه‌ای مستقیم و معنادار است؛ بنابراین با افزایش و تقویت عملکرد شورایاران محلی، میزان مشارکت شهروندان در فعالیت‌های عمران شهری نیز افزایش خواهد یافت.

واژه‌های کلیدی: شورایاران محلی، مدیریت شهری، مشارکت، منطقه دو کلانشهر تهران.

۱- مقدمه

امروزه رشد جمعیت و افزایش مهاجرت به شهرها، منجر به توسعه کنترل‌ناپذیر نواحی شهری، خلق سکونتگاه‌های جدید، کاهش سطح رفاه‌انسانی و بروز مشکلات فراوان برای مدیران شهری به‌ویژه در کشورهای درحال توسعه شده است (ارگتا و همکاران، ۲۰۱۱: ۲).^۱

در نگاه مدیریت جدید شهری، شهر تبلور فضایی از عملکردهای انسان در راستای برطرف کردن نیازهای اوست و در هر برهه‌ای از زمان با توجه به دانش و توقعات شهروندان و همچنین شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه، توسعه می‌یابد (معصومی، ۱۳۸۹: ۷). یکی از مشکلات و ضعف‌های مدیریت شهری فقدان چهارچوب مشخص به‌منظور بهره‌گیری از مشارکت شهروندان است. در حال حاضر تغییراتی در مبانی مدیریت شهری صورت پذیرفته است که این تغییر سمت و سوی مردمی شدن را به خود گرفته است بر این اساس از اولویت‌های بالای سیاست‌های مدیران شهری و مدیریت شهری، ایجاد زمینه‌هایی برای جلب مشارکت مردمی است. مشارکت مردم در طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه‌های شهری یک اصل اساسی در مدیریت شهری است. مدیریت شهری باید بتواند در پاسخ دادن و غلبه بر محدودیت‌ها و مسائل شهری به بهترین شکل عمل کند (چاکاربارتی، ۲۰۰۱: ۲۳).^۲

با توجه به اینکه یکی از مهم‌ترین اصول دموکراسی، مشارکت در تمام امورات، بدین ترتیب بر اساس روند دموکراسی در کشورها، نحوه تهیه و اجرای طرح‌های شهری، همچنین مدیریت شهری شهرهای جهان، به سوی مشارکت مردم در امر مدیریت شهری سوق پیدا کرده است. بدین سو، توجه به مشارکت در مدیریت شهری، نقش عمده‌ای در حل بسیاری از مشکلات و مسائل شهری را برعهده دارد و بر این اساس از اولویت‌های بالای سیاست‌های مدیران شهری و مدیریت شهری، ایجاد زمینه‌هایی برای جلب مشارکت مردمی است. مشارکت مردم در طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه‌های شهری یک اصل اساسی در مدیریت شهری است. مدیریت شهری باید بتواند در پاسخ دادن و غلبه بر محدودیت‌ها و مسائل شهری به بهترین شکل عمل کند مشارکت عمومی فرایندی مؤثر است که از طریق آن، مردم، اشخاص یا گروه‌های سازمان‌یافته می‌توانند به تبادل اطلاعات، بیان عقیده و ارائه نظر بپردازند و از توانایی لازم برای تصمیم‌سازی برخوردار شوند (فینگر، ۲۰۰۲: ۱۰۱).^۳

در واقع حضور مردم برای حل مشکلات خود مردم امری لازم است. در صورتی که مردم نخواهند یا نتوانند برای کمک به اداره امور شهر یا محله خود گام بردارند احتمال این که مدیریت شهر نتواند مسائل حادی که شهر با آنها روبروست را حل کند، بسیار است. از طرف دیگر اگر برنامه‌ریزان و مدیران امور شهری خواستار اجرا و تحقق برنامه‌های خود هستند باید آنها را با محیط اجتماعی هماهنگ سازند و چنین امری تنها با مشارکت مردم به دلیل شناخت ژرف آنها از نیازها، خواسته‌ها و محیط اجتماعی خود امکان پذیر است (علوی‌تبار، ۱۳۷۸: ۱۲).

شهرداری‌ها و نهادهای عمومی برای بهبود شرایط محله‌های شهری در تلاش‌اند تا با استفاده از روش‌های مختلف مشارکت مردمی را افزایش دهند و به وسیله این مشارکت زمینه‌ساز دستیابی به اهداف مطلوب جوامع محلی شوند. مشارکت زمینه‌ساز پذیرش راحت‌تر تغییرات و آثار اجتماعی توسط مشارکت‌کنندگان است (عباس‌زاده، ۱۳۸۷: ۱۶). اکثر متخصصان برنامه‌ریزی و مسائل شهری در کشورمان یکی از دلایل اصلی ناکامی طرح‌های شهری و برنامه‌ریزی‌ها در کشور را عدم مشارکت فعال مردم در برنامه‌ریزی‌ها و حاکمیت دولت در همه شئون نظام برنامه‌ریزی می‌دانند (حبیبی و همکاران، ۱۳۸۴: ۲۲). بدون همکاری و مشارکت شهروندان در اداره امور شهر، شهرداری‌ها موفقیت‌های چندانی در دستیابی به اهداف خود نخواهند داشت (سعیدنیا، ۱۳۸۴: ۹۲). فقدان و کمبود منابع مالی و نیروی انسانی در ارکان مدیریت شهری (شهرداری) سبب شده شهرداری به منظور

^۱ -Ortega& etal

^۲ -Chakarbarty

3 - finger

اجرای فعالیت‌ها، (از جمله فعالیت‌های عمرانی و خدماتی)، اجرا طرح‌ها و پروژه‌های شهری با مشکلات جدی روبرو شود؛ بنابراین مهم‌ترین ابزار برای مدیریت شهری در این گونه شهرها که شهرداری‌ها با کمبود و فقدان منابع مالی و نیروی انسانی مواجه می‌باشند، به‌منظور اجرای موفق طرح‌ها و برنامه‌های شهری بهره‌گیری از مشارکت مردم است. تقریباً در دو دهه‌اخیر در کلان‌شهرهای ایران به‌خصوص شهرتهران شاهد اجرای برخی از طرح‌های مشارکتی بوده‌ایم که عمدتاً از موفقیت چندان بالایی برخوردار نبوده‌اند (حبیبی و همکاران، ۱۳۸۴: ۴۲). در همین راستا به تعدادی از مطالعات صورت گرفته در سال‌های اخیر در قالب مطالعات داخلی و مطالعات خارجی پرداخته می‌شود.

رفیعیان (۱۳۸۹)، در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در امور شهری و ارائه الگوی مناسب در شهر فساء پرداخته است که نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که شهروندان فسایی مشارکت متوسط به بالایی را در اداره امور شهر بر عهده دارند. حسینلو و آقایی (۱۳۹۲)، در مقاله‌ای با عنوان نقش شورایاران در جلب مشارکت شهروندی (نمونه‌موردی: منطقه چهار شهر تهران) به بازشناسی مفهوم و ضرورت شورایاری‌ها و یافتن علل اصلی نقصان کارکردی آن‌ها در زمینه جلب مشارکت شهروندان در منطقه چهار شهر تهران پرداخته و نتیجه می‌گیرند که عملکرد شورایاری‌ها به‌عنوان نهاد مدیریت محلی به دلایلی نظیر مشکلات مدیریتی و قانونی در سطح سازمانی و مشکلات فرهنگی و اجتماعی در سطح محلی ناموفق بوده است و از جمله دلایل اصلی آن نگاه متفاوت شهروندان و شورایاران نسبت به اولویت‌بندی مشکلات و نحوه برخورد با آن‌هاست. یغفوری و همکاران (۱۳۹۳)، در پژوهشی به بررسی ظرفیت و قابلیت‌های مشارکت شهروندان در امور شهری شهر فسا به این نتیجه رسیدند که شهروندان فسایی دارای ظرفیت مشارکت‌پذیری متوسط به بالا هستند و در بین شاخص‌های مشخص‌کننده‌ی ظرفیت مشارکت شهروندان، فقط در شاخص‌های اوقات فراغت، اعتماد اجتماعی و تصور از خویشتن رتبه‌ی متوسط و در بقیه‌ی شاخص‌ها رتبه بیش از حد متوسط کسب کرده‌اند.

۲- ادبیات تحقیق

مشارکت مردمی را می‌توان به آغاز جنبش برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، به‌ویژه در ایالات متحده آمریکا مربوط نمود. کوشش‌هایی که برای اصلاح محیط با همکاری گروه‌های داوطلب شهروندی آغاز شد، از "جنبش شهر زیبا" تا "مبارزه بر علیه زاغه‌ها یا نواحی کهنه و فقیرنشین" و پس از آن را پوشش می‌دهد (عبدی‌دانشپور، ۱۳۸۸). نیمه دوم قرن بیستم مفهوم مشارکت با نگرشی نو به موضوع کلیدی بدل شده است (سعیدی، ۱۳۸۲: ۵). از دهه‌ی ۱۹۸۰ به بعد موضوع جدیدی در مدیریت و برنامه‌ریزی شهری مطرح شد و آن توجه به نقش مقامات محلی (شورای شهر) و شهروندان به‌عنوان سرمایه‌های اجتماعی شهرها بود. در این ارتباط می‌توان به مفاد برنامه مدیریت شهری سازمان ملل متحد و مصوبات اجلاس ۱۹۹۶ در استانبول ترکیه اشاره کرد که با پیشنهاد دو طرح عمده را ارائه نمود:

-افزایش کیفیت معیارهای عملکردی مدیریت شهری

-تشویق مردم به مشارکت در امور شهری راهی برای بهبود زندگی شهری و مدیریت شهری جهانی

اهداف تجارت جهانی بعد از سال‌های ۱۹۸۰ بیانگر این موضوع است که در برنامه‌های توسعه شهری توجه فزاینده‌ای به موضوع مشارکت مردم صورت گرفته است تا جایی که در حال حاضر مشارکت شهروندان رمز موفقیت برنامه‌ریزی شهری و یکی از معیارهای ارزیابی نظام مدیریت شهری و ارکان آن یعنی شهرداریها و شوراهای شهر است (هاروی، ۱۳۷۶: ۸۷). مشارکت اگر چه به معنای عام از دیر باز با زندگی انسان پیوند داشته، اما به معنای جدید در عرصه سیاست پس از جنگ جهانی دوم آغاز شده است (علوی تبار، ۱۳۷۹: ۱۳).

جدول ۱: گونه‌شناسی مشارکت و ویژگی‌های آن

گونه‌شناسی مشارکت	ویژگی‌های مشارکت کنندگان
مشارکت انفعالی	مردم مشارکت می‌کنند در حالی که نمی‌دانند چرا. در این نوع مشارکت مدیران پروژه نسبت به مسأله آگاهی دارند و برنامه را اجرا می‌کنند، بدون آنکه به پاسخ مردم گوش دهند.
مشارکت دادن در اطلاعات	مردم در این نوع مشارکت فقط اطلاعات لازم را در اختیار محققان و مدیران قرار می‌دهند. در این شرایط مردم فرصت نمی‌یابند که بر این جریان تاثیر بگذارند، زیرا یافته‌ها در اختیارشان قرار نمی‌گیرد
مشارکت از طریق مشورت	در این مشارکت مردم از طریق مشورت اطلاعات را در اختیار مدیران قرار می‌دهند و مدیران مسائل و راه‌حلها را مشخص می‌کنند. این فرآیند مشارکتی، هیچ سهمی در تصمیم‌گیری به مردم نمی‌دهد
انگیزهای برای مشارکت مادی	مردم نیروی کار را در اختیار مجریان قرار داده و در مقابل پول دریافت می‌کنند.
مشارکت کارکردی	می‌کنند شرکت پروژه‌ها در مشخص اهداف با نهادها و گروه‌ها تشکیل طریق از مردم
مشارکت تعاملی	مردم در تجزیه و تحلیل مشارکت می‌کنند. در این شیوه مردم در اجرای فعالیت‌ها سهیم بوده و نقش مؤثری ایفا می‌کنند
مشارکت بسیجی	می‌شوند عمل وارد جمعی و خودابتنکاری صورت به مردم شیوه این در

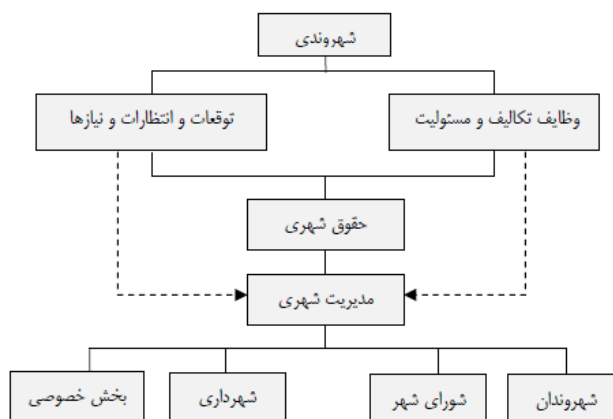
منبع: (جمشیدزاده، ۱۳۹۰: ۸۷)

ضرورت مشارکت شهروندان در بهبود وضعیت کالبدی و اجتماعی برکسی پوشیده نیست. تجربه کشورهای مختلف جهان در طرح‌های توسعه شهری نشان می‌دهد، اجرای طرح‌ها در بسیاری از موارد از توان دولت خارج است. موفقیت طرح‌ها درگرو مشارکت مردمی و نهادهای محلی است و تنها با جلب اعتماد عمومی، تشویق مردم در مراحل مختلف طرح و استفاده از مشاوره عمومی باعث می‌شود که طرح‌ها در مرحله اول تا حدود زیادی در تدوین اهداف و قابلیت‌های اجرایی با موفقیت همگام باشند و در نهایت بتوانند با اتکا بر داده‌های موثق، نیازها و پشتوانه مردم، موفقیت خود را تضمین کنند (دانش‌پور، ۱۳۸۸: ۲). گروهی مشارکت را وسیله‌ای برای رسیدن به هدف و رشد آگاهی‌های اجتماعی و تشویق پیش‌گامی در فعالیت‌های محلی به‌شمار می‌آورند و هدف آن است که ساختار تصمیم‌گیری محلی باید مداخله شهروندان را در موضوعاتی که مستقیماً با نیازهای آنان مرتبط است، تشویق و تسهیل کند (پریس و همکاران، ۲۰۱۱). در زمان حاضر اگر نگوییم که مشارکت به عنوان مسئله حیاتی و اساسی، دست کم به عنوان پدیده‌ای سودمند پذیرفته شده و بر این فرض استوار است که مشارکت بیشتر، بهتر از کم بودن آن است (لوو و همکاران، ۲۰۰۵).

اهمیت مشارکت مردمی در توسعه شهری

وضعیت مشارکت مردمی در هر جامعه‌ای از فرآیندهای تاریخی، ساختارهای قانونی، سیاسی، اداری، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی تأثیر می‌پذیرد. متغیرهای سطح خرد نظیر ویژگی‌های فردی و ذهنی نیز به سهم خود در تبیین مشارکتهای مردمی اثرگذار هستند (سعیدی، ۱۳۸۲: ۱۷۱). نظریه‌پردازان مشارکت اجتماعات محلی معتقدند که مشارکت شهروندان در اداره امور خود هم حقیقت و هم ارزش است. نظریات امروزی تاکید می‌کنند که مشارکت شهروندان در اداره امور مربوط به خود، هم بارهای سنگینی از دوش دولت مرکزی بر می‌دارد و هم ضامن اجرای صحیح برنامه‌های ملی در سطوح منطقه‌ای و محلی گردیده و هم رضایت اجتماعات محلی را فراهم کرده است (شوریابی، ۱۳۸۶: ۲). یکی از مشکلات و ضعف‌های مدیریت شهری فقدان چهارچوب مشخص به منظور بهره‌گیری از مشارکت شهروندان است. در حال حاضر تغییراتی در مبانی مدیریت شهری صورت پذیرفته است که این تغییر سمت و سوی مردمی شدن را به خود گرفته است بر این اساس از اولویت‌های بالای سیاست‌های مدیران شهری و مدیریت شهری، ایجاد زمینه‌هایی برای جلب مشارکت مردمی است. مشارکت مردم در طراحی، اجرا

و ارزیابی برنامه‌های شهری یک اصل اساسی در مدیریت شهری است. مدیریت شهری باید بتواند در پاسخ دادن و غلبه بر محدودیت‌ها و مسائل شهری به بهترین شکل عمل کند (چاکاربارتی، ۲۰۰۱).

شکل ۱: ارتباط مدیریت شهری و شهروندی و حقوق شهری

(منبع: صرافی و عبدالمهی، ۱۳۸۷: ۱۲۵)

–موانع مشارکت مردم در امور اجرایی مدیریت شهری

به دلیل توسعه و گسترش نظام مدیریت غیرمتمرکز در اداره امور شهرها و تقویت حکومت‌های محلی، استفاده از مشارکت مردمی در مدیریت شهری به شدت مورد توجه صاحب نظران قرار گرفته است. دیدگاه‌های در این زمینه بهره‌گیری از توان مردم در کنار اعمال مدیریت توانمند از ناحیه مدیریت شهری است؛ اما با وجود مشارکت مردم همواره با موانع و مشکلات فراوانی روبرو بوده است، این موانع را می‌توان در سه محور مورد بررسی قرار داد (غفاری و جمشیدزاده، ۱۳۹۰):

۱- موانع مربوط به استفاده کنندگان:

مصرف‌کنندگان و بهره‌برداران از خدمات شهری (ارائه شده شهرداری‌ها) در ایران دارای ویژگی‌هایی هستند که دستیابی به مشارکت را تا حدی با مشکل مواجهه می‌کند. پذیرش خدمات ارائه شده، به خصوص در حوزه خدمات شهری از طریق عدم پرداخت بهای خدمات مربوط و...

الف: عدم آگاهی شهروندان از وظایف متقابل شهرداری و شهروندی:

یکی از مشکلات اساسی در ایران عدم اطلاع‌رسانی در خصوص وظایف شهرداری‌ها و شناساندن وظایف شهروندان در قبال مدیریت شهری است. اطلاع‌رسانی در این خصوص می‌تواند باعث جلب مشارکت شهروندان در اداره امور شهر گردد.

ب. عدم همخوانی نظام کالبدی شهرهای ایران با فرهنگ شهرنشینی:

نظام شهرنشینی در ایران عمدتاً بر نظام سنتی و در قالب مدیریت روستایی شکل گرفته است و شهروندان ایرانی شهرنشینی هستند که به‌منظور تأمین درآمد و افزایش رفاه خود به شهرنشینی روی آورده‌اند. لذا در پذیرش وظایف شهروندی و مشارکت در امور شهری با مشکل مواجه هستند.

ج. مشکلات فرهنگی:

مسایل فرهنگی عنصری مهم در جلب مشارکت مردم است و بدون توجه به مسایل فرهنگی نمی‌توان به شکل موفقیت‌آمیز به مشارکت مردمی دست یافت. مشارکت را نمی‌توان از فرهنگ جدا نمود، مشارکت از ارزش‌های فرهنگی در جامعه مشتق می‌شود. برای این که راهبردهای مشارکت به‌ویژه در محلات گسترش یابد، باید فعالیتهای فرهنگی انجام شود. اگر بخواهیم مشارکت مردم تبدیل به فرهنگ شود باید آن را مطابق قوانین مرسوم جامعه هدایت نمود تا مورد پذیرش قرار گیرد.

۲. موانع مربوط به کارشناسان و برنامه‌ریزان:

برای افزایش مشارکت مردمی در امور شهری، کارشناسان و برنامه‌ریزان نقش مهم و اساسی ایفا می‌کنند. وجود برخی از مشکلات و موانع از ناحیه این دو گروه می‌تواند روند مشارکت مردمی را در مدیریت شهری کند نماید.

الف. عدم توانایی در برقراری ارتباط سازنده با مردم:

برنامه‌ریزان و کارشناسان غالباً احساس می‌کنند همه چیز را می‌دانند، حال آنکه واقعیت چیز دیگری است. بهره‌برداران واجد تجارب ارزندهای هستند که بیارزش شمردن آنها، موجبات عدم برقراری ارتباط بهینه با مردم را فراهم می‌کند. از طرفی برقراری ارتباط با مردم نیازمند صبر، حوصله و دقت است، زیرا فرآیند مشارکت زمان بر است. برنامه‌ریزان و کارشناسان به دلیل روزمرگی در انجام وظایف محوله قادر به اختصاص این زمان برای جلب مشارکت مردمی نیستند.

ب. بی‌اعتقادی به اهمیت مشارکتهای مردمی در برخی کارشناسان:

هر چند به لحاظ نظری ضرورت و اهمیت مشارکت مردمی مورد قبول کارشناسان امور شهری است و بر آن تأکید می‌شود، اما برخی از برنامه‌ریزان و کارشناسان در عمل باور چندانی به ضرورت مشارکت مردمی در حوزه وظایف شهرداریها ندارند. نبود آموزش مشارکت و عدم شناخت راهکارهای اجرایی از عوامل مهم بی‌اعتقادی به مسأله مشارکت است. بدیهی است در چنین حالتی کارشناسان به دنبال جلب مشارکت مردم نیستند.

ج. بسته بودن تشکیلات اجرایی برای مشارکت مردم:

مردم در فعالیتهای مشخص و تعریف شده مشارکت می‌کنند، آنها باید بدانند چگونه، در کجا و به چه صورت باید مشارکت کنند. در بسیاری از طرح‌های شهری، کارشناسان، وظیفه مردم را به خوبی و به صورت قابل فهم بیان نمی‌کنند. به‌عبارتی مردم جایگاه خود را در فرآیند اجرای طرح به خوبی نمی‌شناسند و نمیدانند چگونه، در کجا و به چه صورت باید مشارکت کنند.

د. نبود ارتباط مؤثر بین مراکز پژوهشی و کارشناسان شهرداریها:

مشارکت‌مردمی بدون هماهنگی با مراکز آموزشی و پژوهشی عملی نیست. مراکز پژوهشی باید هم گام با نیازهای مردم و در جهت رفع آنها، مطالعات خود را انجام دهند. به‌عنوان مثال مشارکت مردم در تأمین مالی پروژه‌های شهری، زمانی عملی است که مراکز پژوهشی ضمن شناسایی وظایف قانونی شهرداری، گونه‌های مناسب تأمین مالی شهرداریها را معرفی کنند.

۳. موانع مربوط به سیاستها و قوانین حاکم:

بدون شک سیاست‌های اعمال شده توسط دولت یکی از عوامل مهم در مشارکت یا عدم مشارکت مردم در امور شهری است. در این خصوص چند عامل به چشم می‌خورد:

الف. ضعف باور عمومی به مشارکت مردمی:

در جامعه شهری ایران اخلاق مشارکت نهادینه نشده است. به طوری که امکان مشارکت گروه‌های ضعیف در فعالیت‌ها بسیار محدود است. گرچه حضور شوراهای اسلامی شهر زمینه مناسبی را برای ایجاد و تقویت اخلاق مشارکت به وجود آورده است، ولی همه‌گیر شدن تفکر مشارکت و استخراج و معرفی وظایف قابل مشارکت شهرداری برای برخورداری از مشارکت عموم مردم زمان بر است.

ب. ضعف مؤسسات مشارکتی:

بعد از ایجاد باور عمومی به مشارکت در جامعه، باید نهادهای مشارکتی برای هدایت افراد وجود داشته باشد. هسته مرکزی نهادهای مشارکتی دولت است. در ایران چنین نهادهایی کم و ناکافی است. توسعه سازمانهای غیردولتی، گسترش تعاونی‌ها، توسعه کمی و کیفی شورایی‌ها و... از جمله اقداماتی هستند که میتوانند ضعف یا فقدان مؤسسات مشارکتی را جبران نمایند.

ج. ناکافی بودن قوانین کشور برای تضمین سرمایه‌گذاری در امور شهری:

مشارکت در امور شهری در بسیاری موارد نیازمند سرمایه‌گذاری است. بدون سرمایه‌گذاری در پروژه‌های شهری مشارکت عمدتاً به سمت بهره‌برداری سوق پیدا می‌کند. امروزه در تأمین مالی پروژه‌های شهری تضمین کافی وجود ندارد و گاهی تعدد قوانین و عدم پاسخگویی قوانین موجود حضور مردم را برای تأمین مالی پروژه‌های شهری از طریق مشارکت با عدم اطمینان مواجه می‌کند.

د. تغییرات سریع مدیریتی:

دوام و پایداری مدیریت اجرایی یک نهاد یکی از دلایل ایجاد اعتماد به برنامه‌های اجرایی است که این موضوع خود زمینه‌های مشارکت را برای پذیرش وظایف نهاد مربوطه تقویت می‌کند. عمر کوتاه مدیریت در شهرداری‌ها یکی از عوامل محدود کننده جلب مشارکت مردمی است.

-انجمن‌های شورایی محلات شهر تهران

شورایاران محلات برای آنکه بتوانند بر رفتارها و دیدگاه‌های شهروندان تاثیر بگذارد لازم است به گونه‌ای مستمر و سازنده با آنها ارتباط و تعامل داشته باشند و در صورت فقدان چنین تعاملی تاثیر گذاشتن بر رفتارها و دیدگاه‌های افراد و ایجاد اجماع در حل مسائل و مشکلات موجود در محله دور از انتظار خواهد بود (جهانی دولت آباد و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۰۴). در این راستا نهادهای مدنی می‌توانند به مجرای جهت آموزش مردم برای مشارکت در تصمیم‌گیری‌های جمعی در سطح محله‌ها، ظرفیت‌سازی و نهادسازی در سازمان‌های دولتی به منظور بهره‌مندی کاربردی و عملی از مشارکت مردمی، تبدیل شوند. فرآیند مشارکت که محور آن را احساس تعلق و گفتگوی آزاد و گسترده تشکیل می‌دهد، می‌تواند زمینه‌های رشد و توانایی افراد جامعه و بروز خلاقیت‌ها را فراهم آورده و در امر توسعه پایدار بسیار مؤثر باشد. از طرفی به مانند سنت‌های پیشین اسلامی و ایرانی با حضور مردم در عرصه‌های اجتماعی و در قالب "نظام مشورت و شورا" می‌توان دو هدف اساسی شناسایی مناسب‌تر مسائل محله و بهره‌گیری از فرصت‌های اجتماعی محله به منظور بهبود حیات اجتماعی آن را محقق کرد (رمضانی‌فرخند و همکار، ۱۳۹۱: ۱۰). در ایران با برگزاری انتخابات اولین دوره شوراها، هر چند اعضای شورای شهر به وسیله مردم انتخاب شدند، اما به دلیل اینکه شورای شهر بیشتر از آنکه به لحاظ توزیع قدرت و ایجاد انگیزه مشارکت به لایه‌های میانی اجتماع نزدیک شود به طرف سیاست تمرکز قدرت در دست یک نهاد مشخص پیش رفت، در ذهن عامه مردم شورای شهر به معنای واقعی آن شکل نگرفت. این عامل سبب شد که مردم بیش از آنکه شورای شهر را به عنوان نهادی غیردولتی بپذیرند آن را

وابسته به عامل قدرت بدانند، به همین دلیل ضرورت داشت که توزیع قدرت از شورای شهر به سمت شهری صورت گیرد تا بدین وسیله شهروندان در عرصه های عمومی خود به طور مستقیم درگیر مسائل شهری شوند و نقش خود را بازیابند و در حیطه مسائل و مشکلات شهری احساس مسئولیت بیشتری بکنند که این عمل بادر نظر گرفتن نقشی تاریخی محله ها در جلب مشارکت مردم ممکن می گردید. با توجه به مسائل مطرح شده، پس از تشکیل اولین شورای شهر تهران، بررسی هایی به منظور ارائه راه حل برای مشکلات شهری انجام گرفت. در این میان دکتر پرویز پیران استاد جامعه شناسی دانشگاه علامه طباطبائی پیشنهاد تشکیل «انجمن های شورایاری محلات شهر تهران» را ارائه داد. پس از بررسی های لازم در شورای شهر این پیشنهاد مورد تأیید قرار گرفت و شورای شهر تهران به منظور رفع این مشکل قانونی برای تشکیل شورایاری ها به ماده ۷۱ قانون شوراهای سال ۱۳۷۵ استناد کرد. بدین ترتیب، با توجه به مباحث مطرح شده، شورای اسلامی شهر تهران به منظور استفاده بهینه از نیروهای مردمی در جهت مشارکت در مسائل شهری، اساسنامه انجمن های شورایاری را در چهارم آبان ماه ۱۳۷۸ به تصویب رساند (غفاری و جمشیدزاده، ۱۳۹۰: ۷۶).

۳- روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش بررسی، توصیفی-تحلیلی می باشد. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش شهروندان منطقه دو کلانشهر تهران می باشد که متناسب با حجم جامعه تعداد ۳۸۰ نمونه برای جامعه شهروندان به روش نمونه گیری تصادفی سیستماتیک تکمیل شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها نیز از آزمون های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون با استفاده از نرم افزار آماری SPSS بهره گرفته شده است. ابزار اصلی جمع آوری داده ها، پرسشنامه باشد. برای سنجش پایایی تحقیق، از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده که نتایج آزمون آلفای کرونباخ عدد ۰/۸۵ را نشان می دهد که باتوجه به عدد به دست آمده می توان گفت که پرسشنامه توزیع شده از پایایی قابل قبولی برخوردار می باشد.

۴- معرفی محدوده مورد مطالعه

تحقیق حاضر در محدوده مکانی منطقه دو شهرداری شهر تهران انجام گرفته است. این منطقه جزء مناطق توسعه یافته در محدوده میانی و شمالی شهر تهران است که با مساحت تقریبی ۶۴ کیلومتر مربع وسعت تقریبی ۶۰ هزار نفر، دارای نه ناحیه شهری بوده و به محله منیری و ۳۰ محله شورایاری تقسیم شده است. از شمال به ارتفاعات البرز، از غرب به بزرگراه آیت الله اشرفی اصفهانی و منطقه پنج، از جنوب به خیابان آزادی و مناطق نه، ۱۰ و از شرق به بزرگراه چمران و مناطق سه، یک و شش محدود شده است.

نقشه شماره ۱: موقعیت منطقه دو تهران

۵- یافته های تحقیق

این بخش اختصاص به جمع‌آوری ویژگی‌های دموگرافیکی و اجتماعی شهروندان دارد. از منظر جنسیت، ۵۸.۶ درصد را مردان و ۴۱.۴ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. از نظر وضعیت تأهل، ۶۲ درصد مجرد و ۳۸ درصد متأهل می‌باشند. از نظر سطح تحصیلات، شرکت‌کنندگان در این تحقیق به چهار سطح تحصیلی فوق‌لیسانس، لیسانس، فوق‌دیپلم، دیپلم تقسیم‌بندی شده‌اند. توزیع این سطوح تحصیلی بین پاسخگویان نشان می‌دهد ۱۸ درصد پاسخگویان فوق‌لیسانس، ۴۰ درصد لیسانس، ۱۵ درصد فوق‌دیپلم، ۲۴ درصد دیپلم و ۳.۱ درصد نیز دارای حداقل سطح تحصیلات یعنی راهنمایی می‌باشند. از نظر سطح درآمد ماهیانه، ۳۹ درصد، بین ۵۰۰ تا ۸۰۰ هزار تومان، ۱۹.۸ درصد، بین ۸۰۰ هزار تومان تا یک میلیون تومان، ۱۳.۹ درصد، بین یک تا یک میلیون پانصد هزار تومان، ۲۷.۳ درصد نیز گزینه بالاتر را انتخاب کرده‌اند. از نظر متغیر اشتغال، ما جامعه مورد مطالعه را در چند زیرگروه شامل متخصصان، کارمندان، صاحبان شغل آزاد، کارگران و سایر موارد (شامل بیکاران، دانشجو، دانش‌آموز و خانه‌دار) تقسیم نمودیم. بررسی فراوانی هریک از این زیر گروه‌ها نشان می‌دهد که اکثریت پاسخگویان ۴۴ درصد گزینه سایر را انتخاب کرده بودند و سایر پاسخگویان؛ ۹.۳ درصد متخصص، ۲۱.۶ درصد کارمند، ۱۹.۱ درصد صاحب شغل آزاد، ۶ درصد کارگر.

یافته‌های تحلیلی

میزان مشارکت شهروندان در فعالیتهای عمرانی و خدماتی شهرداری

برای سنجش میزان مشارکت شهروندان در فعالیتهای عمرانی و خدماتی شهرداری به‌عنوان متغیر وابسته، از تعداد نه گویه استفاده شد. همانگونه که در جدول ۱- مشاهده می‌شود، نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که مؤلفه جمع‌آوری زباله با میانگین ۳/۵۱ در بین سایر مؤلفه‌ها بیشترین میانگین نظرات سرپرستان خانوار را به خود اختصاص داده است و میانگین مشارکت ۲۶/۵۸ مردم در فعالیتهای عمرانی و خدماتی گویای این مطلب است که شهروندان از مشارکت بالایی برخوردار نبوده‌اند و میانگین مشارکت متوسط رو به پائین است.

جدول ۲: میزان مشارکت مردم در فعالیتهای عمرانی و خدماتی شهرداری

میانگین*	آماره					متغیر
	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
میانگین*	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	
۳/۱۶	۴۲	۲۷	۴۲	۲۴	۵۴	ساخت و تعمیر مسجد، حوزه علمیه و دیگر بناهای مذهبی
۳/۵۱	۸	۴۳	۳۵	۵۱	۵۳	جمع‌آوری زباله‌ها، نصب سطل آشغال و ...
۳/۲۳	۲۵	۴۵	۳۴	۳۲	۵۴	احداث، تعمیر و لایروبی کانال‌ها و شبکه‌های آبرسانی
۲/۷۴	۴۲	۴۲	۵۱	۳۳	۲۲	امور فرهنگی
۳/۱۵	۳۱	۳۲	۴۴	۴۳	۴۰	کمک به ساخت مدارس و درمانگاه
۲/۲۸	۸۳	۳۶	۲۲	۳۱	۱۸	نهلکاری، درختکاری و توسعه فضای سبز
۳/۲۸	۱۶	۴۰	۴۸	۴۵	۴۱	کمک به ساخت سالن و زمین‌های ورزشی
۲/۷۵	۵۹	۳۴	۲۹	۳۱	۳۷	دفع آبهای سطحی و فاضلاب‌ها
۲/۴۸	۷۱	۳۲	۳۳	۳۲	۲۲	تعریض معابر

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

بین پایگاه اقتصادی- اجتماعی و میزان مشارکت شهروندان در طرح‌ها و برنامه‌های توسعه و عمران شهری رابطه وجود دارد. پایگاه اجتماعی شهروندان و میزان مشارکت در طرح‌های عمرانی با آزمون اسپیرمن مورد سنجش قرار گرفته است که در جدول ۲- ارائه شده است. آزمون اسپیرمن رابطه تا سطح ۹۹٪ معنادار بین میزان تحصیلات (مهم‌ترین مؤلفه پایگاه اجتماعی)

را نشان می‌دهد که این در واقع بیانگر این است که با افزایش سطح تحصیلات، میزان مشارکت شهروندان در طرح‌های عمرانی نیز بیشتر خواهد شد.

جدول ۳: ضریب همبستگی اسپیرمن جهت بررسی رابطه میزان تحصیلات و میزان مشارکت در طرح‌های عمرانی

ردیف	مؤلفه	تعداد نمونه	ضریب اسپیرمن	sig ضریب معناداری
۱	میزان مشارکت	۳۸۰	۰.۳۶۴	۰.۰۰۲**

یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

در ادامه به بررسی ارتباط بین میزان تحصیلات شهروندان و میزان مشارکت آنها در مراحل مختلف برنامه‌ریزی طرح‌های عمران شهری پرداخته می‌شود. بر طبق اطلاعات مندرج رابطه تا سطح ۹۹٪ معنادار بین میزان تحصیلات و مؤلفه‌های تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اولویت‌بندی برنامه‌ها و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌ها و عدم معناداری نیز برای مؤلفه‌های گردآوری اطلاعات اولیه و اطلاع‌رسانی در شهر، نظارت بر اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها و حفظ و نگهداری و استفاده از طرح‌ها و پروژه‌ها حاصل شده است.

جدول ۴: ضریب همبستگی اسپیرمن جهت بررسی رابطه میزان تحصیلات و میزان مشارکت شهروندان در مراحل مختلف طرح‌های عمرانی

ردیف	مؤلفه	تعداد نمونه	ضریب اسپیرمن	sig ضریب معناداری
۱	گردآوری اطلاعات اولیه و اطلاع‌رسانی در شهر	۳۸۰	۰.۰۸۶	NS ۰.۲۳۲
۲	تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اولویت‌بندی برنامه‌ها	۳۸۰	۰.۱۸۹	۰.۰۰۷**
۳	اجرای برنامه‌ها و پروژه‌ها	۳۸۰	۰.۲۳۱	۰.۰۰۴**
۴	نظارت بر اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها	۳۸۰	۰.۰۱۱	NS ۰.۸۷۲
۵	حفظ و نگهداری و استفاده از طرح‌ها و پروژه‌ها	۳۸۰	۰.۰۰۰	NS ۰.۹۹۶

یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

-موانع مشارکت از نگاه مردم و مسئولین شهری

با وجود اهمیت مشارکت مردم در توسعه شهری و تأکید برنامه‌ریزان و کارشناسان بر ضرورت به کارگیری توان مردم در این زمینه، مشارکت مردم همواره با موانع و مشکلات فراوانی روبرو است. شناخت موانع و مشکلات مشارکت از زبان مردم، بسیار دقیق‌تر و ملموس‌تر بوده و یکی از راهکارهای مهم در جهت کشف موانع و مشکلات مشارکت در اداره امور شهر و فعالیتهای شهرداری که یکی از عناصر مدیریت شهری می‌باشد، نظرخواهی از بهره‌برداران از این گونه طرح‌ها می‌باشد.

جدول ۵: موانع مشارکت از دیدگاه مردم و مسئولین شهری

میانگین*	آماره					متغیر
	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	
۴/۱	۱۲	۱۵	۳۸	۸۳	۱۶۳	شهرداری خدمات‌رسانی از رضایت عدم
۳/۹۲	۱۰	۱۷	۴۰	۱۰۸	۱۳۳	مشارکت برای مشخص برنامه‌ی نبود
۳/۵۱	۱۱	۲۸	۸۱	۱۰۶	۷۹	شهروندان به اطلاع‌رسانی در ضعف

۳/۳۷	۶۸	۹۱	۹۹	۳۳	۱۶	مشارکت به مسئولین ندادن اهمیت
۳/۵۷	۱۰۲	۹۵	۶۱	۲۸	۱۷	مالی استطاعت عدم
۲/۹۸	۴۹	۶۵	۹۷	۷۰	۲۳	مردم برای اقتصادی-اجتماعی عدم منفعت
۳/۴۴	۸۵	۸۲	۹۰	۳۷	۸	مردم آگاهی و سواد بودن پایین
۳/۴۲	۹۹	۸۳	۶۰	۳۴	۲۵	شهری مسئولین به مردم اعتماد وجود عدم

یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

یافته‌های تحلیلی

بررسی عملکرد شورایاران محلی ارتقاء مشارکت شهروندی در منطقه دو تهران از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است.

جدول ۶: آزمون ۲ پیرسون بین عملکرد شورایاران محلی و مشارکت شهروندی

عملکرد شورایاران محلی		مشارکت شهروندی
همبستگی پیرسون عملکرد شورایاران محلی		۰/۱۹۳
Sig سطح معناداری (دو دامنه)		۰/۰۲۶
تعداد		۳۸۰
همبستگی پیرسون مشارکت شهروندی		۱/۰۰
Sig سطح معناداری (دو دامنه)		۰/۰۲۶
تعداد		۳۸۰

چنانچه در جدول ۶، ملاحظه می‌گردد، در سطح معنی‌داری دو دامنه‌ای، سطح معنی‌داری آزمون ۲ پیرسون ۰/۰۲۶ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی‌داری که ۰/۰۵ می‌باشد کوچکتر است و با توجه به اینکه ضریب همبستگی بین دو متغیر ۰/۱۹۳ می‌باشد. پس می‌توان نتیجه گرفت که بین عملکرد شورایاران محلی و مشارکت شهروندی در منطقه دو کلانشهر تهران رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۷: تحلیل واریانس مربوط به رگرسیون متغیر عملکرد شورایاران محلی و مشارکت شهروندی

خطای استاندارد		تعدیل شده R	ضریب تعیین	ضریب همبستگی
۰/۷۸۱۶۱		۰/۰۳۰	۰/۰۳۷	۰/۱۹۳
سطح معناداری Sig.	سطح اطمینان	F	میانگین مربعات	مجموع مربعات
۰/۰۲۶	٪۹۵	۵/۰۵۶	۳/۰۸۹	۳/۰۸۹
نتیجه آزمون: رابطه معناداری			۰/۶۱۱	۷۹/۴۲۰
			۳۷۹	۳۸۰
			کل	۸۲/۵۰۹

همانطور که در جدول ۷، مشاهده می‌شود، ضریب تعیین برابر ۰/۰۳۷ است، یعنی ۳/۷ درصد از پراکندگی مشاهده شده در متغیر وابسته توسط متغیر مستقل توجیه می‌شود؛ و با توجه به سطح معنی‌داری بدست آمده که برابر ۰/۰۲۶ و از حداکثر سطح معنی‌داری (۰/۰۵) کمتر می‌باشد بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان نمود که بین عملکرد شورایاران محلی و مشارکت شهروندی در منطقه دو کلانشهر تهران رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۸: ضرایب پارامتر مربوط به متغیر تأثیر عملکرد شورایاران محلی بر مشارکت شهروندی

عنوان متغیر	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	محاسبه شده t	سطح معنی داری
	B	Std. Error	Beta		
عرض از مبدا (ثابت)	۳/۲۱۲	۰/۳۲۴		۹/۹۰۷	۰/۰۰۰
عملکرد شورایاران محلی	۰/۲۳۹	۰/۱۰۶	۰/۱۹۳	۲/۲۴۹	۰/۰۲۶

با توجه به جدول ۸. رابطه ریاضی تأثیر عملکرد شورایاران محلی بر مشارکت شهروندی در منطقه دو کلانشهر تهران به صورت زیر خواهد بود:

$$X_{0.193Y} =$$

با توجه به مقدار Beta که برابر ۰/۱۹۳ می باشد می توان نتیجه گرفت که متغیر مستقل در پیش گویی معادله رگرسیون نقش موثری دارد. در نتیجه می توان بیان نمود که عملکرد شورایاران محلی باعث افزایش ۰/۱۹۳ در مشارکت شهروندی در منطقه دو کلانشهر تهران می شود.

۶- بحث و نتیجه گیری

مجموعه مدیریت شهری کشور در سال های اخیر به منظور مدیریت هرچه بهتر شهر و کاستن مشکلات و نارسایی های شهروندان اقدام به پیاده سازی طرح مدیریت محله در سطح محلات شهری کلان شهرهای کشور نموده است. شورایاران محلات به عنوان مهمترین عرصه مدیریت و برنامه ریزی مشارکتی، دارای مدیریت غیرمتمرکز، مشارکتی یا تعاملی است؛ بنابراین در راستای رفع نارسایی های موجود، تمرکز بر مدیریت و توسعه محلات به عنوان مبنا و ضرورت توسعه پایدار شهری، ارزیابی نقش شورایاران محله ای در چارچوب مدیریت شهری محله محور، امری اجتناب ناپذیر است؛ به همین دلیل، این الگوی مدیریت نیاز به سنجش براساس معیارها و اصولی دارد تا به بهترین نحو ممکن به اهداف از پیش تعیین شده برسد. لذا مهمترین مسئله این پژوهش بررسی و ارزیابی مدیریت محلات بر مبنای نقش و تأثیر شورایاران محله ای می باشد تا نقش این نهادها در مدیریت شهری محله محور و ارتباط بین الگوی فعلی مدیریت شهری و شاخص های مدیریت و برنامه ریزی محله ای به منظور عملکرد هرچه بهتر این نهاد مردمی ارزیابی شود. با توجه به اهمیت مشارکت مردم در مدیریت مطلوب شهر، هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر عملکرد شورایاران محلی در ارتقاء مشارکت عمرانی شهروندان منطقه دو کلانشهر تهران می باشد. روش تحقیق حاضر توصیفی- تحلیلی و پیمایشی می باشد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها نیز از آزمون های ضریب همبستگی اسپیرمن، پیرسون و رگرسیون با استفاده از نرم افزار آماری Spss بهره گرفته شده است. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش شهروندان منطقه دو کلانشهر تهران می باشد که متناسب با حجم جامعه تعداد ۳۸۰ نمونه برای جامعه شهروندان به روش نمونه گیری تصادفی سیستماتیک تکمیل شده است. جمع بندی نتایج بدست آمده درخصوص بررسی رابطه بین عملکرد شورایاران محلی و مشارکت شهروندان نشان می دهد که بین این دو متغیر با در سطح معناداری ۹۹ درصد رابطه ای مستقیم و معنادار است؛ بنابراین با افزایش و تقویت عملکرد شورایاران محلی، میزان مشارکت شهروندان در فعالیتهای عمران شهری نیز افزایش خواهد یافت. لذا تلاش در جهت جلب مشارکت شهروندان از طریق تقویت جایگاه و نقش شورایاران محله ای در سیستم مدیریت شهری به افزایش مشارکت اجتماعی شهروندان و بهبود عملکرد مدیریت شهری منجر خواهد شد.

منابع

۱. جهانی دولت‌آباد، رحمان، شماعی، علی و جهانی دولت‌آباد، اسماعیل (۱۳۹۲)، سنجش میزان هویت محله‌ای با تأکید بر نقش نهادهای مردمی در منطقه هفت تهران، تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، سال ۱۳، شماره ۳۱.
۲. حبیبی، سیدمحسن و هادی سعیدی‌رضوانی (۱۳۸۴)، شهرسازی مشارکتی، کاوشی نظری در شرایط ایران، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۲۴.
۳. حسینلو، معصومه و آقایی، عادل (۱۳۹۲)، نقش شورایاران در جلب مشارکت شهروندی (نمونه‌موردی: منطقه ۴ شهر تهران)، مشهد، پنجمین کنفرانس برنامه ریزی و مدیریت شهری.
۴. دانش‌پور، سیدعبداله‌ادی (۱۳۸۸)، بررسی نقش مشارکت شهروندان در اجرای طرح‌های نوسازی بافت‌های فرسوده شهری، فصلنامه مدیریت شهری، شماره دو.
۵. رفیعیان، سجاد، (۱۳۸۹)، بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در امور شهری و ارائه الگوی مناسب؛ مطالعه موردی فسا، دانشگاه سیستان و بلوچستان.
۶. رضائی‌فرخ، احمد و گزلان‌طوسی، جمال (۱۳۹۱)، مدیریت محله‌ای در ایران: برگزیده تجارب مشارکت محله‌ای در ایران، انتشارات بوی شهر بهشت، مشهد.
۷. سعیدنیا، احمد (۱۳۸۲)، مدیریت شهری، کتاب سبز شهرداری‌ها، وزارت کشور، مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری، جلد اول.
۸. سعیدی (۱۳۸۲)، درآمدی بر مشارکت مردمی و سازمانهای غیر دولتی، انتشارات سمت، تهران.
۹. شوریایی، حسین (۱۳۸۶)، ارزیابی الگوهای مشارکت شهروندان تهرانی در طرح‌های توسعه شهری و ارائه الگوی بهینه، پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس.
۱۰. صرافی و عبداللهی، مظفر و مجید (۱۳۸۷)، تحلیل مفهوم شهروندی و ارزیابی جایگاه آن در قوانین، مقررات و مدیریت شهری کشور، پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۶۳.
۱۱. عباس‌زاده، محمد (۱۳۸۷)، بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در امور شهر (مطالعه‌موردی، شهر اصفهان)، رساله دکترا جامعه‌شناسی، دانشگاه اصفهان.
۱۲. عبدی دانشپور (۱۳۸۸)، درآمدی بر نظریه‌های برنامه ریزی با تأکید ویژه بر برنامه‌ریزی شهری " انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
۱۳. علوی‌تبار، علیرضا (۱۳۷۹)، بررسی الگوی مشارکت شهروندان در اداره امور شهرها (تجارب جهان و ایران)، جلد اول، انتشارات سازمان شهرداریها، تهران.
۱۴. غفاری، غلامرضا، جمشید زاده، ابراهیم (۱۳۹۰)، مشارکت‌های مردمی و امور شهری؛ بررسی موانع، مشکلات و راهکارهای توسعه مشارکت‌های مردمی، انتشارات جامعه و فرهنگ، چاپ اول.
۱۵. یغفوری، حسین، هادیانی، زهره و رفیعیان، سجاد (۱۳۹۳)، بررسی ظرفیت و قابلیت‌های مشارکت شهروندان در امور شهری مطالعه‌موردی: شهر فسا، جغرافیا و توسعه شماره ۳۴ بهار، صص ۹۸-۸۳.

16. Chakarbarty, B. K, (2001), urban management concepts, principles, techniques and education.
17. Finger, A. Finger, M (2002), social factors enabling local peoples participation in integrated management planning in the context of forested mountain territories, proceeding of the research course "the formulation of integrated management plans for mountain forests" Bardonecchia, Italy.
18. Lowe, P. et al (2005), Participation in Rural Development, Center for Rural Economy, Official Publications of the Eropen, Loxamborg.
19. Ortega, Alvarez R.; MacGregot -Fors I.; (2011), Dsting-off the file: A review of knowledge on urban ornithology in Latin America, Journal of landscape and Urban Planning 1-10.
20. Peris, J. & Calabuid, C (2011), scutinizing the link between participatory governance and urban environmental management, the experience in Arequipa during 2003-2006, Habitat international, No, 35, PP: 84-92. No, 2.

Investigating the Effect of Local Council Performance on Promoting Civil Citizen Participation, Case study: Tehran metropolitan area

Mehrdad Firozbakht¹, Hossein SamaniPour², Sara Behvandi³, Mehdi Khodadad⁴

PhD in Strategic Management, Alborz University of Industry and Mines, Karaj, Iran

Ph.D. student of Mechanical Engineering, Urmia University, Urmia, Iran

Ph.D. student Geography & Urban Planning, Semnan Azad University, Semnan, Iran

Ma Geography & Rural Planning Golestan University, Gorgan, Iran

Abstract

Participation, the key to the development and management of well-known urban programs and their realization in practice, requires a general agreement on decision-making and enforcement actions. Hence, nowadays, people's participation in the urban management process has been heavily centered on. Considering the importance of people's participation in urban management, the purpose of this research is to investigate the effect of local council performance on promoting civil society participation in Tehran metropolitan area. The research method is descriptive-analytical and survey. To analyze the data, Spearman, Pearson correlation coefficient and regression tests were used using SPSS statistical software. The population studied in this study is citizens of Tehran metropolitan area, which according to the size of the society, 380 samples were completed for the community of citizens by systematic random sampling. The summing up of the results, in particular, the relationship between the performance of cohorts and the participation of citizens, shows that there is a direct and significant relationship between these two variables with a significant level of 99%. Therefore, by increasing and strengthening the performance of local councils, the participation rate of citizens in urban construction activities will also increase.

Keywords: Local councilors, urban management, participation, Tehran metropolitan area.
